15,14 km - 5 uur 13
Nationaal Park Schiermonnikoog

Natuurmonumenten

Wandelroute Nationaal Park Schiermonnikoog, duin en strand (Friesland)

Wandel door Nationaal Park Schiermonnikoog en ervaar hoe wind, zee en zand het eiland voortdurend veranderen. Deze ruim vijf uur durende wandelroute neemt je mee door duinvalleien en bossen en langs het Groene Strand en de Noordzee. Onderweg zie je jonge duinen ontstaan, kijk je uit over het weidse Rif en ontdek je hoeveel planten en dieren in dit dynamische landschap leven. Speur naar orchideeën in de duinvalleien, lepelaars bij de Westerplas en zeehonden voor de kust. Ook de geschiedenis van Schiermonnikoog komt voorbij: van de plek waar oorspronkelijk het eilanddorp lag tot bunkers uit de Tweede Wereldoorlog.

Voor je op pad gaat

- De route is niet bewegwijzerd.
- De wandeltijd kan door de omstandigheden ongeveer een half uur korter of langer uitvallen.
- Schiermonnikoog is autoluw. Alleen in bijzondere gevallen kun je bij de gemeente een ontheffing aanvragen, bijvoorbeeld op medische indicatie.
- Tijdens het broedseizoen (15 april tot 15 juli) is een deel van Nationaal Park Schiermonnikoog afgesloten voor bezoekers. Zo kunnen vogels in alle rust hun kuikens groot brengen.

Praktische informatie

Wilde bloemen

Waar kun je starten

Informatiecentrum het Baken

P Veerdienstterminal Schiermonnikoog

OV Veerdienstterminal Schiermonnikoog

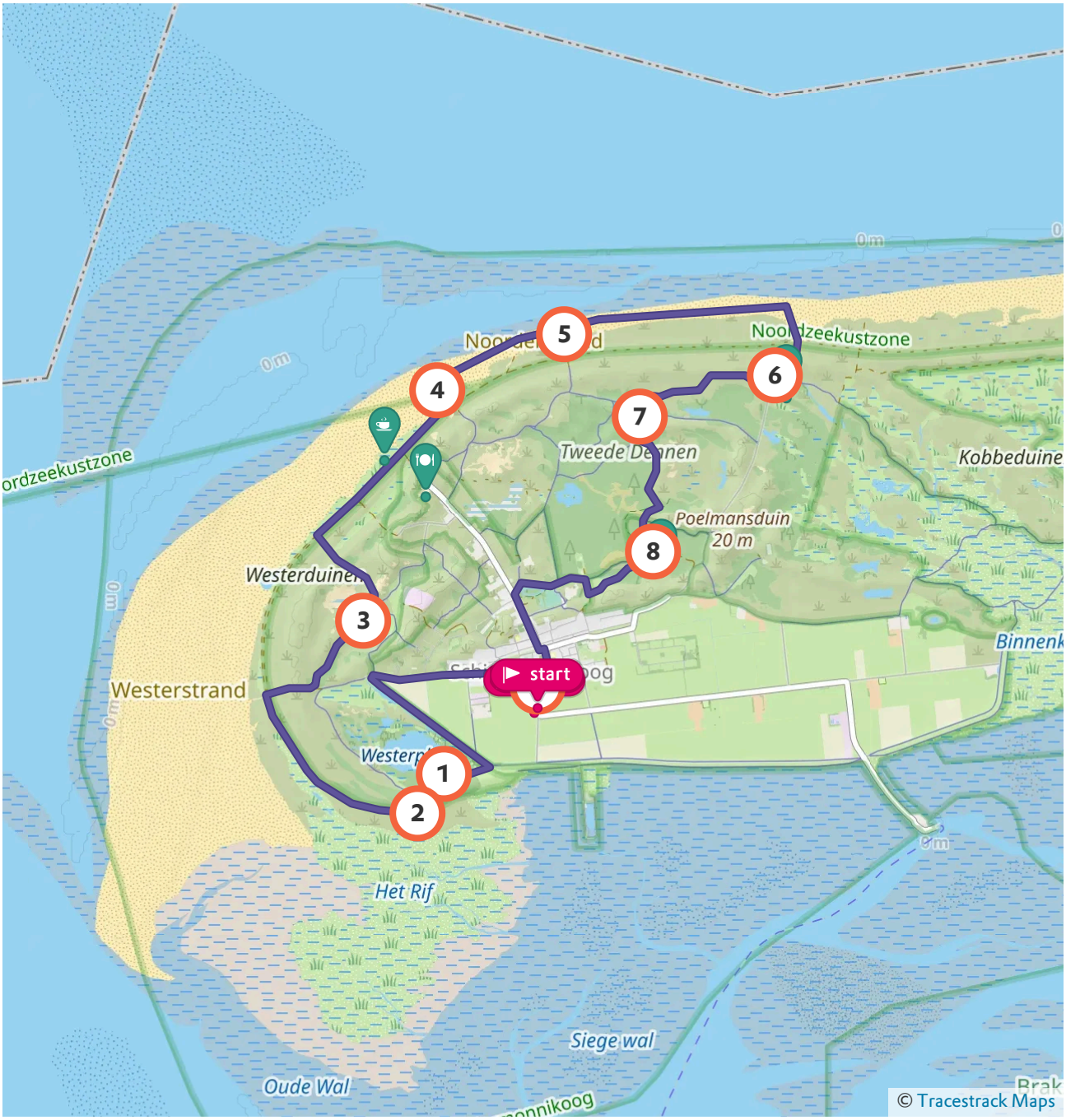
5
4
6
7
8
3
1
2
start
Tweede Dennen
Kobbeduine
Poelmansduin
20 m
Westerduinen
Westerstrand
Het Rif
Siege wal
Oude Wal
Noordzeekustzone
0m
© Tracestrack Maps

Vanaf informatiecentrum Het Baken vertrek je rechtsaf de Reeweg op richting supermarkt Spar. Bij de Spar sla je linksaf de Middenstreek op en loop je een hele tijd rechtdoor. Je loopt het dorp uit en komt in de polder. Ga verder rechtdoor tot aan de kruising met het Westerduinenpad. Loop linksaf de groene dijk op met zicht op de Westerplas. Aan het einde van de dijk ga je rechtsaf het schelpenpad op. Je loopt nu op het Minne Onnespad. Loop rechtdoor tot aan de kruising met het pad naar de vogelkijkhut. Ga de vogelkijkhut in.

1. De Westerplas

De Westerplas is een van de weinige plekken op Schiermonnikoog met zoet water. De plas ontstond in de jaren zestig, na de aanleg van de stuifdijk en duinstrook aan de westkant van het eiland. Vanuit de vogelkijkhut heb je goed zicht op de vele vogels die hier neerstrijken.

In de zomer broeden hier zo'n 60 paar lepelaars. 's Winters kun je soms wel tien soorten eenden ontdekken. En hoor je in het najaar iets dat klinkt als een gillend speenvarken? Grote kans dat het een waterral is. Het eilandje midden in de plas werd in 2024 aangelegd als broedplek voor onder meer meeuwen en kluten.

Vanuit de vogelkijkhut loop je terug naar het schelpenpad het Minne Onnespad. Loop rechtsaf, het pad gaat omhoog. Boven aangekomen neem je het natuurpad linksaf richting Het Rif van Schiermonnikoog.

2. Het Rif

Klim het duin op en kijk uit over de enorme vlakte van het Rif van Schiermonnikoog. Tot in de 18e eeuw lag hier het dorp, maar tegenwoordig krijgt de zee er weer alle ruimte. Bij hoogwater loopt een deel van het Rif onder en wachten wadvogels langs de randen tot het water zich terugtrekt.

In het najaar kleurt het landschap extra bijzonder. Schorrenkruid wordt intens rood en tussen de zeekraal vallen de herfstkleuren op. De duindoornstruiken langs het pad hangen vol bessen: een gedekte tafel voor kramsvogels, koperwieken en lijsters die op weg zijn naar warmere streken.

Bij de eerste kruising met een zandpad waar je vandaan komt ga je rechtsaf. Loop ongeveer een kilometer op het "groene" strand van Schiermonnikoog. Neem rechtsaf de strandopgang paal 2 en loop van het strand af terug naar de Westerplas. Aan je linkerhand staat een fietsenstalling. Achter de fietsenstalling loop je het ruiterpad op. Blijf het pad volgen tot aan een openlandschap met links stuivende duinen en rechts een groene vlakte, de Hertenbosvallei.

3. Duinvalleien

In mei en juni zijn deze duinvalleien op hun mooist. Dan bloeien hier orchideeën, Spaanse ruiter en andere zeldzame planten. Ook konijnen, vlinders en vogels zoals de tapuit voelen zich thuis in dit open, kruidenrijke landschap.

Door stikstof groeien de valleien sneller dicht met hoog gras en struiken. Natuurmonumenten maait daarom regelmatig en zet grazers in om het landschap open te houden. Waar nodig worden jonge bomen en zaailingen verwijderd. Zo krijgen kwetsbare planten weer ruimte en blijft de duinvallei een geschikte leefplek voor allerlei dieren.

Vervolg je wandeling op het ruiterpad. Blijf het ruiterpad linksaf volgen tot aan het strand. Op het strand loop je rechtsaf richting oost. Je passeert de strandopgang paal 3 (Badweg) en loopt verder richting oost.

4. Zeehonden

Verlies tijdens je wandeling over het strand de Noordzee nooit uit het oog. Misschien zie je een zeehond zwemmen of nieuwsgierig zijn kop boven water steken. Langs de kust van Schiermonnikoog jagen gewone en grijze zeehonden op zeebaars en platvissen. Ooit waren zeehonden hier bijna verdwenen, maar inmiddels leven er weer tienduizenden in de internationale Waddenzee.

Dit deel van de kust heet het Groene Strand. Waar je misschien alleen zand verwacht, groeien volop planten. In de zomer kleurt het strand eerst roze door melkkruid en later wit door de bloemen van de parnassia.

Loop verder het strand op richting oost.

5. Jonge duinen

Op het strand kun je zien hoe jonge duinen ontstaan. Soms begint het met een paar sprieten biestarwegras waar zand omheen blijft liggen. Zo kan langzaam een duintje ontstaan, soms zelfs tot metershoog. Raakt het begroeid, dan maakt het meer kans om te blijven liggen. Maar tijdens een flinke storm kan de zee het jonge duin zomaar weer wegspoelen.

Kijk ook eens wat er op het strand is aangespoeld: schelpen, krabben, algen, zeesterren en zee-egels. Na een stevige noordoostenwind kun je met wat geluk een noordkromp vinden, een grote donkere schelp, of zelfs een stukje barnsteen: fossiele hars van miljoenen jaren oud.

Na paal 6 komt er aan de rechterkant een strandopgang. Deze strandopgang is voorzien van betonplaten. Je passeert een openbare toilet en strandpaviljoen De Marlijn. Loop naar beneden richting de fietsenstaling. Bij de fietsenstaling ga je rechtsaf het schelpenpad op richting het Bunkermuseum.

6. Het Bunkermuseum

Net voorbij strandpaviljoen De Marlijn ligt een bunker met een fascinerend verhaal. Boswachter Cees Soepboer van Natuurmonumenten richtte hier een museum in over Schiermonnikoog tijdens de Tweede Wereldoorlog.

De bunker is onderdeel van de Atlantikwall, de verdedigingslinie die de Duitse bezetters langs de West-Europese kust aanlegden. In het museum ontdek je aan de hand van voorwerpen, foto's en verhalen welke sporen de oorlog op het eiland heeft achtergelaten.

Je loopt uit het Bunkermuseum en loopt verder rechtsaf. Bij de kruispunt loop je weer rechtsaf het Scheepstrapad op. Volg het Scheepstrapad tot aan de kruising met het bospad. Bij de kruising ga je linksaf het Bospad op. Bij de eerste splitsing ga je rechtsaf het natuurpad op. Het pad loopt omhoog. Je loopt nu op het Kronkelpad.

7. Het edele dennenbos

Van het weidse strand wandel je ineens het beschutte bos in. Dat contrast is groot, en door mensenhanden gemaakt. Rond 1912 liet de toenmalige eigenaar van Schiermonnikoog, de Duitse graaf Von Bernstorff, hier bomen aanplanten. Hij koos onder meer voor de Corsicaanse den, die goed bestand is tegen de zilte zeewind.

Veel van die naaldbomen hebben het tegenwoordig moeilijk en sterven af. Kijk eens rond naar de paddenstoelen op verzwakte bomen. Daaronder vind je de toepasselijk genoemde dennenmoorder. Dood hout blijft deels liggen en biedt weer voedsel en beschutting aan insecten, paddenstoelen en andere bosbewoners.

Blijf het Kronkelpad (onverhard pad) altijd rechtdoor volgen. Bij de kruising met het schelpenpad (Berkenpad) blijf je rechtdoor lopen op het Kronkelpad. Na ongeveer een kilometer lopen kom je weer terecht op een schelpenpad. Loop rechtdoor tot aan de fietsenstaling van de Berkenplas.

8. De Berkenplas

In 1962 werd de oude zeedijk doorbroken, waardoor zand nodig was voor de herstelwerkzaamheden. Een deel van dit zand werd gewonnen in het drassige gebied 'Prikkebosk'. De ontstane waterplas, nu bekend als de Berkenplas, is een belangrijk onderdeel van het landschap van Schiermonnikoog geworden. Het gebied is in beheer bij Natuurmonumenten en biedt een waardevolle habitat voor flora en fauna.

Bij de fietsenstalling ga je rechtsaf het Cornelis Visserpad op. Na een paar meters verlaat je het schelpenpad en ga je linksaf het ruiterpad (zandpad) op. Volg het ruiterpad tot aan de splitsing met het houten kikkerstandbeeld. Hier ga je rechtsaf en blijf je het graspad tussen de bomen volgen tot aan een open plek. Volg het pad langs de rand van het berkenbos. Aan het einde van het pad kom je uit aan de voet van een duinheling. Sla rechtsaf het graspad op. Bij de kruising met het schelpenpad (je staat nu tegenover OERRR speelnatuur) ga je linksaf. Je volgt het Cornelis Visserpad altijd rechtdoor tot aan een kleine plas (de ijsbaan). Bij de splitsing ga je linksaf richting de Badweg. Je bent weer bij het dorp. Volg de Badweg naar links (dorp). Aan het einde van de straat sla je rechtsaf (Langestreek). Eerste linksaf naar de Nieuwestreek (bij de Spar loopt de weg over in de Reeweg) terug naar Het Baken.

9. Finish

Je bent weer terug bij Het Baken, het eindpunt van de rondwandeling. Ben je 5, 6 uur geleden meteen vertrokken? Sluit de dag dan nu af met de tentoonstelling in het informatiecentrum. Je leert er nog veel meer over het leven in Nationaal Park Schiermonnikoog en Werelderfgoed Waddenzee.

We hopen dat je hebt genoten van de wandeling en de

prachtige landschappen onderweg. Wil je bijdragen aan het behoud van de natuur op Schiermonnikoog? Word dan lid van Natuurmonumentenof steun ons met een donatie.

Alvast hartelijk dank voor je betrokkenheid!

Natuurmonumenten app

Download nu de nieuwe Natuurmonumenten app. Met deze app navigeer je makkelijk op al onze routes. Ben je lid? Koppel je lidmaatschap in de app en je hebt je ledenpas altijd bij de hand

Meer info

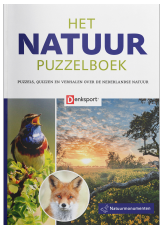

Nieuw: Het Natuur Puzzelboek

Het Natuur Puzzelboek: een boek van 160 pagina's vol puzzels, verhalen en weetjes over de natuur in Nederland. Leuk om zelf mee aan de slag te gaan of om cadeau te geven. Je bestelt 'm op

nm.nl/puzzelboek